

Je národná hrdosť v súčasnosti potrebná?

Slovensko nie je národ počtom obyvateľov veľký, meno tejto krajiny sa neskloňuje každodenne v hlavných správach svetových médií, mnohí si ho dokonca mýlia so Slovinskom alebo ho stále považujú za súčasť Československa. Sme však národ, ktorému nechýbala odvaha a nebál sa veľkých obetí, aby dosiahol svoje ciele, máme bohatú históriu, kultúru a ľubozvučný jazyk. Napriek tomu v otázke národnej hrdosti značne zaostávame za západnými krajinami. Čím je to spôsobené? Môže viesť nedostatok národnej hrdosti k úpadku národa?

Národná hrdosť je definovaná ako určitá láska k vlasti. V Amerike sa prejavuje výraznou patriarchálnosťou, v Nemecku mottom: „Čo je nemecké, to je dobré!“ Vo Francúzsku sa prejavuje používaním francúzskej reči aj pri rozprávaní s cudzincami. Národná hrdosť Slovákov zvyčajne končí aj začína pri podpore športovcov na súťažiach celosvetových formátov. Marián Tkáč v knihe *Pravdivý slovenský príbeh* uvádza: „Keby ktorýkoľvek iný národ mal vysvätený chrám už v roku 828, keby ktorýkoľvek iný národ mal vlastnú bohoslužobnú reč od roku 869 a keby ktorýkoľvek iný národ mal vlastné biskupstvo od roku 880, bolo by to dávno vytesané na stélach jeho parlamentu.“ (*Pravdivý slovenský príbeh* s. 5) Autor ďalej spomína, že Slováci namiesto nášho rozprávkaru Pavla Dobšinského majú v Bratislave postavenú sochu dánskeho rozprávkaru Hansa Christiana Andersena. Vo všeobecnosti my, Slováci máme tendenciu vychvaľovať a obdivovať iné národy a ich kultúrne bohatstvá a často si nevážime to, čo máme. Stačí sa však zamyslieť nad históriou našej krajiny.

Cesta Slovákov k vytvoreniu vlastného samostatného štátu bola dlhá a neľahká. Hoci náš štát je mladý, ako národ sme starí. Naši predkovia osídľovali územie dnešného Slovenska už od 4 a 5. storočia. Ako je možné, že aj keď sme neboli taký bojovný národ ako Kelti a Vikingovia, prežili sme tak dlho. Aj básnik Samo Chalúпка uvádza v básni *Mor ho*: „Zvyk náš je nie napadať cudzie vlasti zbojom: Slovän na svojom seje, i žne len na svojom, cudzie nežiada,“ avšak prízvukuje aj hrdinskú stránku Slovanov, „.....mečom za ním Slovän cestu si preráža,“ Slovania aj napriek tomu, že vedeli, že protivníci sú v prevahe, nikdy sa nevzdávali a bojovali so cťou.

Odpoveď na kľúč úspechu nášho slovenského národa hľadá aj Marián Tkáč: „V každom prípade korene nášho postavenia medzi národmi sveta, bez ktorých by nenastalo ani všetko ostatné, spočívajú v *ohľaduplnosti, skromnosti, vzdorovitosti a pracovitosti našich ľudí, Slovákov.*“ (*Pravdivý slovenský príbeh* s. 242) Pohonným motorom všetkých úspešných ľudí, ktorí formovali náš národ bola však určite národná hrdosť. Ak by nepociťovali národnú hrdosť, nikdy by nevystavovali svoje životy a životy svojich blízkych v boji za vlasť, nikdy by sa nevzdávali lásky a pokojného života, len aby svoj národ posúvali vpred. Preto všetci hrdinovia od Sama, Rastislava, Mateja Korvína, Mateja Bela, Antona Bernoláka, Ľudovíta Štúra, Janka Kráľa, Jozefa M. Hurbana a ďalší pripravovali starostlivo našu budúcnosť, aby sme sa my raz mohli narodiť do tejto prítomnosti bez toho, aby sme boli utláčaní od iných národov. Vedeli, že ak sa my, Slováci nepostaráme o náš národ, nikto iný sa o nás nepostará a nebude predsa bojovať za naše práva. Dokonca aj keď odišli do zahraničia neboli pasívny, hrdo sa hlásili k svojim koreňom a snažili sa vybaviť aj v cudzej zemi výhody pre svoje rodisko.

Dnes zažívame veľký odliv mladých mozgov do zahraničia. Ročne odíde do zahraničia 30-tisíc študentov. Môže za to nízka životná úroveň Slovákov alebo za to môže nedostatok národnej hrdosti a túžba byť v spoločenstve iného silnejšieho národa? Ak sa dnes opýtame mladých ľudí na národnú hrdosť, zvyčajne začnú svoju krajinu porovnávať s Nemeckom, Anglickom alebo Rakúskom, ktoré musíme priznať, že sú v porovnaní s nami v popredí. Ale kto, ak práve nie my, mladá generácia má posúvať a zdokonaľovať našu krajinu?

Podľa spisovateľky Karolíny Svetlej: Je stokrát väčšou slávou byť služobníkom vo svojej vlasti, ako v cudzine byť bohvieakým slávnym velikánom.“ Ak sa nám podarí dosiahnuť niečo veľké pre našu rodnú krajinu, náš pocit z dobre vynaloženého úsilia je ešte väčší, ako dosiahnutie úspechu v cudzej krajine. V cudzej krajine, aj keď si to nechceme pripúšťať, sa budeme navždy niečím líšiť od domorodých obyvateľov.

Aj napriek tomu sa väčšina z nás rozhodne zostať v zahraničí aj po ukončení štúdia – dôvody sú peniaze, pracovné ponuky a vyšší životný štandard. Mladí ľudia sa v takýchto situáciách nezaujímajú otázkou národnej hrdosti alebo národného blaha, ale skôr otázkou svojho vlastného blaha. Obyvateľstvo Slovenska však starne a vymiera, keď aj to málo mladých ľudí odíde do zahraničia a už sa nevráti, môže to znamenať začiatok úpadku našej spoločnosti. Ako potom dokáže tento národ svoju múdrosť a svoje postavenie vo svete obhájiť?

Avšak mnohí by mohli namietat, že naopak v nás môže vzrastať národná hrdosť, ak uvidíme mená Slovákov obsadzovať najvyššie posty v zahraničí, vynikať inteligenciou alebo vyhrávať medzinárodné súťaže. Otázkou však je, do akej miery to pomôže posúvať našu vlastnú krajinu? Ak múdrosť Slovákov bude slúžiť pánom iných národov?

Otázka národnej hrdosti nepatrí teda iba do histórie, ale mala by byť prítomná v každom storočí. Národná hrdosť by mala byť vštepovaná už do podvedomia malých detí. Každý by predsa mal poznať históriu a kultúru svojej krajiny, hrdinské činy svojich predkov. Martin Tkáč hovorí, že predsa aj my žijeme v dejinách, sme rozličnými spôsobmi spojení s minulosťou. Každá generácia je tvorcom dejín, prináša do nich svoj vklad. (Pravdivý slovenský príbeh s. 6). Ak si my nebudeme vážiť krajinu, v ktorej žijeme, kto si bude vážiť nás ako občanov našej krajiny? Ak nebudeme mať národnú hrdosť, čo bude našou hybnou silou zlepšovať a zveľaďovať našu vlasť? Národná hrdosť znamená aj činy kvôli prosperite krajiny. Nesnažme sa pred problémami našej krajiny utekať, ale snažme sa ich riešiť. Naše tradície, prírodu, územie i osobnosti sú dôkazom toho, že vždy je dôvod, aby sme pocitovali národnú hrdosť. I Božena Nemcová sa vyjadruje, že „Človek je všade – a ja cítim človeka–brata v každom človeku, akejkolvek národnosti, ale môj vlastný národ musí mi byť najmilší!“

Isabel De Pasquale

Literatúra

TKÁČ, Martin: Pravdivý slovenský príbeh. Bratislava : Post Scriptum, 2011, s. 242.